

M.A. Semester-3 (Repeater) Examination

506 - Economics

(Agricultural Economics)

Time : 2-30 Hours]

March-2024

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સમાન છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- ૧ આર્થિક વિકાસમાં ખેતીક્ષેત્રનો ફાળો સવિસ્તાર સમજાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ લેવીસનો ખેતવિષયક વિકાસનો સિદ્ધાંત સવિસ્તાર ચર્ચો. ૧૪
- ૨ ભારતમાં હરિયાણા ક્રાંતિની અસર ટીકાત્મક રીતે તપાસો. ૧૪
અથવા
- ૨ ભારતમાં ખેતી ક્ષેત્રનું વિવિધીકરણ સવિસ્તાર સમજાવો. ૧૪
- ૩ ખેતીવિષયક બજારોના વિવિધ પ્રકારો કયા છે? સવિસ્તાર સમજાવો. ૧૪
અથવા
- ૩ ભારતમાં ખેતવિષયક બજારોના પ્રશ્નો સવિસ્તાર ચર્ચો. ૧૪
- ૪ “૧૯૫૦થી ખેતીક્ષેત્ર ઉત્પાદનના વલણો” સવિસ્તાર ચર્ચો. ૧૪
અથવા
- ૪ ભારતમાં ખેતવિષયક નીતિઓનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો (કોઈ પણ સાત) : ૧૪
- (૧) શુલ્ટ્ઝ પ્રમાણે (According to Schultz) પરંપરાગત ખેતી એટલે શું?
- (૨) શુલ્ટ્ઝના પરંપરાગત ખેતીના મોડેલની કોઈ બે ટીકાઓ લખો.
- (૩) કૃષિવિષયક અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું?
- (૪) જૈવ પ્રૌદ્યોગિકી (Bio-Technology)નો અર્થ શું છે?
- (૫) ટકાઉ ખેતીનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૬) સજીવ ખેતી એટલે શું?
- (૭) આર્થિક વિકાસમાં વેચાણ યોગ્ય અધિશેષનો શું ફાળો છે?
- (૮) ભારતમાં નીચા વેચાણયોગ્ય અધિશેષના કારણો દર્શાવો.
- (૯) કોન્ટ્રેક્ટ ફોર્મિંગ (Contract forming)નો અર્થ જણાવો.
- (૧૦) ભારતીય ખેતીક્ષેત્રમાં નીચી ઉત્પાદકતાના કારણો કયા છે?
- (૧૧) ખેતીક્ષેત્રમાં ઉત્પાદન અને ઉત્પાદકતા ઉંચે લઈ જવાના પગલાં ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૧૨) National Agricultural Market નો ખ્યાલ સમજાવો.

[P.T.O.]

ENGLISH VERSION

- | | | |
|-----------|--|----|
| 1 | Explain in detail role of agriculture in economic development. | 14 |
| OR | | |
| 1 | Discuss in detail Lewis theory of agricultural development. | 14 |
| 2 | Critically evaluate the impact of green revolution in India. | 14 |
| OR | | |
| 2 | Explain in detail diversification of agriculture in India. | 14 |
| 3 | What are the different types of Agriculture Markets. Explain in detail. | 14 |
| OR | | |
| 3 | Discuss in detail problems of Agricultural Marketing in India. | 14 |
| 4 | “Trends in agricultural production since 1950”. - Discuss in detail. | 14 |
| OR | | |
| 4 | Critically evaluate agricultural policies in India. | 14 |
| 5 | Answer in short (any seven) : | 14 |
| (1) | What is traditional agriculture according to Schultz? | |
| (2) | Write any two criticisms of Schultz’s model of traditional agriculture. | |
| (3) | What do you mean by Agricultural Economics? | |
| (4) | Give the meaning of ‘Bio-Technology’. | |
| (5) | Briefly explain the concept of sustainable agriculture. | |
| (6) | What do you mean by organic farming? | |
| (7) | What is the role of marketable surplus in economic development? | |
| (8) | Point out the causes of low marketable surplus in India. | |
| (9) | Give the meaning of contract farming. | |
| (10) | What are the causes of low productivity in Indian agriculture? | |
| (11) | Explain briefly the measures to increase production & Productivity in agriculture. | |
| (12) | Explain the concept of National agricultural markets. | |
-

(TIME: 2.5 HOUR)

(MAX.MARK-70)

પ્રશ્ન 1. બજારમાળખું એટલે શું ? બજારમાળખાના માપનના પરિમાણો સવિસ્તાર ચર્ચો. (14)

અથવા

સ્થાનિયકરણને અસર કરતા પરિબળો સવિસ્તાર સમજાવો. (14)

પ્રશ્ન 2. નવી ઔદ્યોગિકનીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

ખાનગીકરણને જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોના પ્રશ્નોના નિવારણના પગલા તરીકે સવિસ્તાર સમજાવો.

પ્રશ્ન 3. ઔદ્યોગિક ઝઘડાના કારણો સવિસ્તાર સમજાવો. (14)

અથવા

સામાજિક સલામતીનો અર્થ આપી ભારતમાં સામાજિક સલામતી સમજાવો.

પ્રશ્ન 4. ઔદ્યોગિક ધિરાણનો અર્થ આપી ઔદ્યોગિક ધિરાણનું કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્વ સવિસ્તાર સમજાવો (14)

અથવા

IFCI અને IDBI ઉપર ટૂંક નોંધ લખો

પ્રશ્ન 5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાતના જવાબ બે ત્રણ લીટીમાં આપો (14)

- (1) ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું?
- (2) બજાર માળખાની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) ઉદ્યોગોનું સ્થાનિયકરણ એટલે શું?
- (4) ઔદ્યોગિક નીતિનો અર્થ શું છે?
- (5) જાહેર સાહસના ઉદ્યોગો એટલે શું?
- (6) મજૂર સંગઠન એટલે શું?
- (7) ઔદ્યોગિક ઝઘડામાં મધ્યસ્થીનું મહત્વ જણાવો.
- (8) ઔદ્યોગિક ધિરાણના પ્રકાર સમજાવો.
- (9) SIDCનું આખું નામ જણાવો.
- (10) વિદેશી મૂડી એટલે શું?
- (11) F. D. I. એટલે શું ?
- (12) નવી ઔદ્યોગિકનીતિની શરૂઆત ક્યારથી થઈ ?

પૃ ૦

M.A SEM -3
506- ECONOMICS
(INDUSTRIAL ECONOMICS)

N1756-4

(TIME: 2.5 HOUR)

(MAX.MARK-70)

1.What is market structure? Explain in detail various dimensions to measure market structure. (14)

OR

1.Explain various factors affecting the location of industry.

2.Critically evaluate new industrial policy. (14)

OR

2. "Privatization as a major factor to solve problems of PSUS". Explain in detail.

3.Explain in detail causes of industrial disputes. (14)

OR

3.Give the meaning of social security. Explain social security in India.

4.Give the meaning of industrial finance, explain in detail, in the context scope and importance of industrial finance. (14)

OR

4.Write a short note on IFCI and IDBI

5. Answer any SEVEN into three lines (14)

1. What do you understand by industrial economics?

2. Define market ~~in~~ structure.

3. What is you understand by industrial location?

4. What is industrial policy?

5. What is you understand by public sector industry?

6. What is labour Organisation ?

7. Give the importance of mediator in industrial dispute.

8. Explain the industrial finance types.

9. Give the full form of SIDC

10. What is foreign capital

11. What is F.D.I.?

12. When was the New Industrial policy begun ?

—X—